

מיכל רובין

עוד כשהייתי ילדה נגעו שיריה של מרים ילן שטקליס בנפשי; טקסטים מדויקים ומרגשים שאינם חוששים לחשוף את האמת כפי שחווה אותה ילד: שמחה, עצב, בדידות, קנאה, כעס, פליאה, אכזבה, שובבות, הומור, יצירתיות, אהבה... שירה במיטבה! השפה העשירה והפיוטית, מלאת הדמיון והרגש, מניעה את הילד לבנות לו עולם פנימי עשיר ומעניקה לו "מתנות לחיים", אשר אותן הוא נושא בתוכו למשך כל חייו.

את המתנות האלה, שאני קיבלתי פעם כילדה, רציתי לעבד לבמה ולתת לילדים של היום. היה לי חשוב להכניס טקסטים מוכרים קצת פחות ומופלאים לא פחות כמו "האוניה", "השמלות של אמא", ו"מעשה בילדה בודדה"; ואת המוכרים יותר להגיש עם דגש על הטקסט, כמונולוגים, לאו דווקא בצורתם המושרת. ועם זאת, גם הלחנים היפים של שמוליק קראוס משתתפים בהצגה...

ההצגה עשירה בדמיון וצנועה בתפאורה: מסך, שולחן, מפה, וצנצנת. למה בעצם להמעיט בתפאורה? למה טנטן נשאר חבר דמיוני ולא הופך לבובה? למה לא למלא את הבמה בצבעים ואבזרים? כי קצת זה בעצם הרבה, והרבה זה לפעמים בעצם קצת: בעידן שבו הצורה מאפילה על התוכן, נדמה שמה שחשוב הוא איך דברים נראים ולא מה הם באמת. אני רואה חשיבות בשינוי המינוחים. אני רוצה לאפשר לילדים הצופים בהצגה השתתפות פעילה ומזינה, וזו לא יכולה להתרחש כאשר הופכים את הילד הצופה לקהל פסיבי, מגישים לו הכול מוכן ומוגמר והוא לא צריך להפעיל בתוכו את הדמיון ולהשלים את מה שחסר, כביכול, על הבמה. למשל, כאשר אני מתייחסת לטנטן הגמד הדימיוני ומשחקת איתו ומנהלת איתו מערכת יחסים, הילדים שותפים לבריאתו, כל אחד והטנטן שלו, שיצר יחד איתי בדמיונו. לעומת בובה, שכמה שלא תהיה יפה וצבעונית, חוסמת את האפשרויות שהילד יכול היה ליצור באופן עצמאי בתוכו. בשבילי, המטרה איננה לבדר את הילד, אלא להעניק לו חוויה רגשית מהנה ומשמעותית, שתפעיל ותזין את נפשו ותהדהד בה גם לאחר ההצגה. לכן אני מעדיפה תאטרון "עני" שמעשיר את עולמו של הילד. גם המפה והשולחן הם "מעט שהוא בעצם הרבה", כאשר בשימושים המשתנים שלהם הם הופכים להמון דברים אחרים, אם רק משחקים איתם ומדמיינים.

בשנת 1956 קיבלה מרים ילן שטקליס את פרס ישראל. אבל בעיניי הפרס המשמעותי הוא שגם היום, כשכבר מלאו 30 שנה לפטירתה, היא ממשיכה לחיות בנפשות הילדים (והמבוגרים...), לרגש ולהעשיר את עולמם הפנימי.

תודה לך, מרים.

המשך בעמוד הבא

****רשמים מהמופע**** : חוויה תרבותית, חינוכית ומקצועית מהמעלה הראשונה. 120 עיניים רכות עקבו אחרייך במהלך ההצגה אחוזות קסם. שיריה של מרים ילן שטקליס קרמו חיים לעיני הילדים. השפה העברית זכתה למקום של כבוד... "ורדה פרי, מנהלת מרכזי העשרה לגיל הרך.
"הרבה זמן חיכיתי להצגה כזו: פשוטה אך מלאה, תמימה אך עמוקה, מדברת אל הילדים אך לא מתחנפת אליהם. נוסטלגיה ועונג להורים המחפשים אמת ורמה גבוהה עבור ילדיהם". שרון פינס, גנת ראשית, פרדס חנה.
"... הילדים היו מרותקים ושתו בשקיקה את כל ההצגה, המימיקה, השירים, המשחק ואותך. נגעת במיתרי לבנו, העלית זיכרונות ורגעי געגועים לאימהות ואבות. נוגע ללב, מרגש... "גן אשחר, חיפה.

*****מתוך המדור: "פגישה לאין קץ".**

******דצמבר 2014.**